

Julkaisuvapaa 11.10.2017 klo 10
Joukkotiedotusvälineet

Tiedotustilaisuus Kuopion museossa 11.10.2017 klo 10.00

Sydämen kodit

Siirtokarjalaiset ja heidän jälkeläisensä Savossa

12.10.2017 alkaen 4 krs.

”Kyllä ne on ne juuret. Mä luulen että se on joku, se on niin syvään kirjoitettu. Ja vanhempana kun on aikaa ajatella enemmän ja käydä tuolla niin ne tulee vielä voimakkaampana. Mutta ei ne mitenkään sulje [pois] tätä ympäristöä ja näitä ihmisiä, ja savolaisia.”

Pirkko Airasvaara, s. 1940 Suonenjoki. Perhe Suojärveltä; äiti Huttulan, isä Koikarin kylästä.

Talvisodan syttyessä vuonna 1939 osa Karjalaa menetettiin ja yli 400 000 ihmistä joutui lähtemään evakkoon eri puolille Suomea. Lähdön kiireessä mukaan otettiin vain se mitä pystyttiin. Joku sai mukaan valokuva-albumin, toiselle jäi vain matkalla lämmittänyt viltti. Mitä sinä ottaisit mukaasi, jos joutuisit pakenemaan sotaa omasta kodistasi?

”Mitä se ottaa nainen mukaansa, jolla on pieni lapsi?”

Silja Mensonen o.s. Happo, s. 1939 Salmassa, Lunkulansaarella.

Näyttelyssä kerrotaan siirtokarjalaisten ja heidän jälkeläistensä kokemuksia evakkoajasta ja elämästä Savossa sen jälkeen kuvien, esineiden ja tarinoiden kautta. Kuinka karjalaiset juuret näkyvät 2000-luvun arjessa?

”Mutta tämä on elämän rikkaus. Mikä minusta olisi tullut jos minulla ei ois tätäkään kokemusta. En tiä. Et kai se sitten on johtanut aika paljon monen asian ymmärtämiseen enempi.”

Nainen, s. 1954 Sonkajärvi. Perhe Suojärveltä; äiti Kaitajärven kylästä ja isä Leppäniemen kylästä.

Kuvia osoitteesta: <http://kuopionmuseo.fi/press>

Lisätietoja:

Karoliina Autere
tutkija
Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
Puh: 0447182613
Sähköposti: karoliina.autere@kuopio.fi

Merja Heiskanen
museonjohtaja
Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
Puh: 0447182611
Sähköposti: merja.helena.heiskanen@kuopio.fi

Pop up -näyttelyn teossa on käytetty osallistavaa työtapaa. Muun muassa Suojärven, Salmin ja Impilahden siirtokarjalaisia ja heidän jälkeläisiään oli mukana suunnittelemassa näyttelyä yhdessä museon henkilökunnan kanssa ja he kertovat näyttelyssä tarinansa. Karjalaisseurojen Kuopion Piiri ry ja sen jäsenjärjestöt ovat antaneet asiantuntija-apuaan suunnittelussa ja toteutuksessa. Karjalaisseurojen Kuopion Piiri ry julkaisee myös juhlahlehdin näyttelyn yhteydessä. Kuopion kulttuurihistoriallinen museo tekee myös yhteistyötä huhtikuussa 2017 avautuneen Suojärven museon kanssa. Pop up -näyttely elää, kasvaa ja kehittyy myös näyttelyn aukioloaikana.

Sydämen kodit on neljäs osa itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoden Kaikkien Kuopio -näyttelysarjaa. Kaikkien Kuopio -hanke haluaa lisätä ja syventää ymmärrystä siitä, kuinka Kuopioon on tultu aina myös muualta. Niin täällä syntyneet kuin tänne muuttaneet ovat yhdessä tehneet ja parhaillaan tekevät Kuopion sellaiseksi kuin se on. Hankkeen toteutusta on rahoitettu Museoviraston innovatiivisten hankkeiden avustuksella.

”Jos voimat loppuu, nii konstien pittää alkaa.”

Silja Mensonen o.s. Happon s. 1939 Salmassa, Lunkulansaaressa.

Talvisodan puhjettua ryhdyttiin evakuoimaan siviiliväestöä sotilasviranomaisten johdolla, ensin Kannakselta ja sitten Raja-Karjalasta. Evakuoitavat eivät saaneet tässä vaiheessa ottaa mukaansa enempää tavaraa kuin mitä saattoivat itse kuljettaa. Evakuointikuljetukset hoidettiin pääasiassa junien karjavaunuilla. Evakot majoitettiin kouluihin tai suoraan maataloihin. Yhteensä n. 420 000 karjalaista lähti evakkoon talvisodan syttyessä marraskuussa 1939. Kesällä 1944 n. 430 000 maan sisäistä pakolaista, joista on käytetty termiä siirtoväki, sodassa menetetyiltä alueilta asutettiin Suomeen. Heistä n. 406 000 oli karjalaisia.

”Kolkytyheksän... marraskuulla talvisota sytty, sytty kolmaskymenes päivä. Äiti oli ollu edellisenä pyhänä kirkossa Kitilässä ja pappi oli sitten liturgian jälkeen pitäny puhetta ja sanonu, että ilmeisesti se sota syttyy ja me joutaan täältä lähtemään väliaikaisesti pois, mutta vaan kaheks viikoks mennään pois tieltä ja... Et tuota älkää ottako mittään, mittään ihmeitä mukkaan, et se kahen viikon tarve, minkä tarviit. Kahen viikon päästä tullaan takasin.” Pertti Pulkkinen, s. 1936 Impilahti, Ruokojärven kylä.

Siirtolaiset pyrittiin asuttamaan siirtoväen sijoitussuunnitelman mukaan. Siirtoväen sijoitussuunnitelmassa pyrittiin siihen, että samalta seudulta kotoisin olleet pääsivät asumaan lähelle toisiaan. Pohjois-Savon alueelle asutettiin Laatokan Karjalan ja Raja-Karjalan asukkaita, pääasiassa Salmista, Impilahdelta, Suojärveltä ja Suistamolta. Kuopion läänin alueella oli v. 1949 lopussa 50 484 siirtokarjalaista.

”Lapsuuteni kotikylässä evakkoaikojen alkuvaiheessa oltiin harvoin tekemisissä savolaisten naapureiden kanssa. Kylässämme asui seitsemän evakkoperhettä ja meitä eri-ikäisiä lapsia oli 35. Yleensä perheenisät työ- ja virka-asioissa useammin joutuivat tekemisiin paikallisten kanssa, mutta perheiden vierailut yleensä tapahtuivat karjalaisten tuttujen ja sukulaisten kesken. Vähitellen sopeuduttiin uusiin olosuhteisiin enkä muista, että paikallisten kanssa olisi ollut suuria erimielisyyksiä. Murrosikäisenä karjalaiset tavat ja kieli hävettivät eikä kavereita viitsinyt tuoda kotiin. Vanhemmat kyllä olivat suvaitsevaisia eivätkä puuttuneet siihen, kun karjalaisnuoret alkoivat seurustella paikallisten nuorten kanssa. Ymmärrettiin, että tänne on tultu ja tänne pitää sopeutua elämään.” Pirjo Strandén o.s. Larikka, s. 1952 Maaninka. Perhe Salmista, Lunkulansaaresta Tiijalan kylästä.

Tapahtumia näyttelyn aikana:

Seuraa myös tiedotustamme tulevista tapahtumista www.kuopionmuseo.fi/ajankohtaista ja Facebook

Kulttuurivartit: Kuopion ortodoksisen kirkon vaiheita - rukoushuoneesta katedraaliksi.

Kirkkorakennuksen historiaa kuvin kerrottuna. Kuopion museon kokoushuone. Museon

pääsymaksu.

to 2.11.2017 klo 15.30

to 16.11.2017 klo 15.30

4.11.2017 klo 12-15

Teemapäivä Kuka olen? Sukututkimusta verkossa ja arkistossa

klo 12 Reijo Savola: Karjalaiset juuret internetissä

Sukututkimus on siirtynyt vahvasti internetiin. Verkossa toimivat sukututkimusohjelmat ovat lisänneet erityisesti nuorten kiinnostusta juuriaan kohtaan. Geni on kansainvälinen sukututkimusohjelma, jossa Raja-Karjalan sukupuussa on jo yli 300 000 nimeä. Suojärvi-projekti perustettiin alun perin Suojärven ja Raja-Karjalan sukujen projektiksi, mutta laajentui jälkepäin Karjalan alueen kattoprojektiksi, ja toimii lisäksi nykyään Karjalan, Kainuun, Pohjanmaan, Savon, Varsinais-Suomen sekä Satakunnan alueellisten Geni-projektien äitiprojektina. Suojärvi-projekti on maailman suurin Geni-projekti. Päävetäjä Suojärvi-projektissa on Reijo Savola, sukupuun pitkäaikainen rakentaja.

klo 13.30 Pekka Kankkunen: Perhealbumit tiedon lähteenä

Kuopion kulttuurihistoriallisen museon intendentti Pekka Kankkunen kertoo vanhojen valokuvien järjestämisestä, säilyttämisestä, digitoinnista ja tiedonhausta.

Kuopion museon kokoushuone. Museon pääsymaksu.

5.12.2017 klo 10-20 Itsenäisyyspäivän etkot

Sydämen kodit –näyttelyssä siirtokarjalaisia ja heidän jälkeläisiään keskustelemassa näyttelyn teemoista. Museossa myös paljon muuta juhlavaa ohjelmaa Suomi100 hengessä. Vapaa sisäänpääsy.

13.2.2018 klo 18 FT Hannu Takala: Suomalaisten Karjalaan jäänyt omaisuus

Talvisodan päättyessä luovutettuun Karjalaan jäi valtaosa evakkoon lähteneiden suomalaisten omaisuudesta. Lahden museoiden tutkimuspäällikkö ja Turun yliopiston arkeologian dosentti Hannu Takalan uusi tutkimus selvittää esineiden kohtaloa. Luento järjestetään yhteistyössä Kuopion Isänmaallisen Seuran kanssa. Kuopion museon kokoushuone. Vapaa pääsy.

12.5.2018 Impilahti –päivä

Impilahti ja Harlu aiheista ohjelmaa. Päivä järjestetään yhteistyössä Impilahti-Seuran kanssa.

Kuopion museon kokoushuone. Museon pääsymaksu.